

РОЗДІЛ 1 ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА; ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ І ПРАВОВИХ УЧЕНЬ

УДК 34(477.8)«19»(091):343.2.01(438)«1932»(094.4)

УКЛАДЕННЯ ПОЛЬСЬКОГО КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ 1932 р., ЙОГО ДЖЕРЕЛА, СТРУКТУРА, ЗМІСТ ТА ОСОБЛИВОСТІ

CONCLUSION POLISH CRIMINAL CODE OF 1932, ITS ORIGINS, STRUCTURE, CONTENT AND CHARACTERISTICS

Винарчик О.П.,

*аспірант кафедри теорії та історії держави і права,
конституційного та міжнародного права
Львівського державного університету внутрішніх справ,
помічник судді
Апеляційного суду Львівської області*

Статтю присвячено історії прийняття, сутності та змісту польського Кримінального кодексу 1932 р. З'ясовано його основні засади та положення, проведено частковий аналіз норм.

Ключові слова: міжвоєнна Польща, кодекс, кримінальне право, покарання, вина, кримінальна відповідальність.

Статья посвящена истории принятия, сущности и содержания польского Уголовного кодекса 1932 г. Выявлены его основные принципы и положения, проведен частичный анализ норм.

Ключевые слова: межвоенная Польша, кодекс, уголовное право, наказание, вина, уголовная ответственность.

The article is devoted to the history of acceptance, the nature and content of the Polish Criminal Code in 1932. It found out the basic principles and conditions. A partial analysis of the Code.

Key words: inter-war Poland, code, criminal law, punishment, guilt, criminal responsibility.

Постановка проблеми. Створення та існування в Україні правової держави вимагає підвищення якості законодавства та його системності, тобто існує невідмінна необхідність у кодифікації, зокрема кримінального законодавства, яка як правове явище досить тісно пов'язана з природою самого права, істотними ознаками якого є системність та впорядкованість правових актів.

У цьому контексті важливим є вивчення історичного досвіду цієї проблематики у польській державі міжвоєнного періоду, врахування кодифікаційних процесів та їх наслідок – Кримінальний кодекс Польщі 1932 року як перший акт кодифікації.

Таким чином, функціонування і розвиток кримінального права міжвоєнної Польщі набуває практичного значення, однак використання цього досвіду ускладнюється тим, що він недостатньо вивчений, опрацьований та висвітлений як польськими, так і українськими вченими правниками, істориками.

Стан опрацювання. В українській юридичній літературі немає монографічних досліджень Кримінального кодексу Польщі 1932 року та системи покарань за ним, однак ця проблематика нерідко висвітлена у дослідженнях інших наукових питань державно-правового розвитку та в окремих статтях, що стосуються видів покарань і здійснення судочинства.

Інша ситуація щодо цього склалась у Польщі, зокрема праці польських юристів міжвоєнного періоду, які мають здебільшого характер коментарів до

Кримінального кодексу 1932 р. та фрагментарно висвітлюють окремі проблеми в юридичній польській та українській пресі, відтворюють положення кодексу без визначення їхнього соціального змісту.

У повоєнній польській історіографії зазначена проблема висвітлювалась у колективних працях з історії держави і права Польщі, що поглибило вивчення цієї проблеми.

У сучасній Польщі вирізняється праця краківського професора С. Плази, в якій автор окреслив основні проблеми у польському кримінальному праві і судочинстві.

Також у Республіці Польща є значна кількість публікацій, присвячених Юлію Макаревичу як співавтору кодексу та його доробкам. Зокрема, стараннями кафедри кримінального права Люблінського католицького університету імені Яна Павла II під науковою редакцією професора Аліції Гжешковяк видано колективну працю “Prawo karne w poglądach Profesora Juliusza Makarewicza” (Люблін, 2005 р.) та працю професора Юлія Макаревича “Wstęp do filozofii Prawa karnego” (2009 р.).

Метою статті є подальша розробка та напруцювання матеріалу, що стосується кодифікаційних робіт у міжвоєнній Польщі, прийняття кодексу, аналіз інституту покарання за ним, виявлення окремих особливостей, розкриття змісту та аналіз норм Кримінального кодексу 1932 р., оцінка польського кримінального права.

На основі викладеного можна сформулювати завдання дослідження, яке полягає у поглибленні наявних і виробленні нових історико-правових знань про етапи розробки та норми Кримінального кодексу Польщі 1932 р. щодо системи покарань. Варто також з'ясувати окремі думки відповідних членів кодифікаційної комісії з приводу тих чи інших видів покарань.

Виклад основного матеріалу. Кодифікація повинна бути інструментом удосконалення джерел права, наближення їх до європейських стандартів, закладаючи при цьому підґрунтя для майбутньої стабілізації законодавства загалом, узгодженості правоохоронних інституцій та збереження єдності суспільства.

Успадкувавши кримінальне законодавство, відновлена у 1918 р. Польська держава користувалась ним протягом тривалого часу у міжвоєнний період.

Так, Австрійський кримінальний кодекс 1852 р. був основним джерелом кримінального права, одним із засобів протидії злочинності, важливим регулятором кримінально-правових відносин у Галичині і Буковині як складових частин Австрійської імперії, а з 1867 р. – Австро-Угорської монархії. Після припинення існування Австро-Угорської монархії у 1918 р. кодекс був основним кримінальним законом у Західноукраїнській Народній Республіці впродовж листопада 1918 р. – липня 1919 р., а після приєднання Західної України до складу Польщі у 1921 р. Кримінальний кодекс 1852 р. застосовувався у Галичині аж до введення там у дію у польського Кримінального кодексу у 1932 р. [1, с. 249].

Із часу проголошення незалежності і до моменту включення західноукраїнських земель до складу УРСР (1918–1939 рр.) Польська республіка розпочала та об'єктивно працювала над законопроектною роботою, наслідками якої стали відповідні нововведення, зокрема у кримінальному законодавстві, оскільки цього виправдано вимагали суспільні відносини.

Робота над кодифікацією кримінального права розпочалась із прийняття Закону від 3 червня 1919 р., яким Сейм постановив створити незалежну від уряду Кодифікаційну комісію у складі президента, трьох віце-президентів і 40 членів, призначених начальником держави. Комісія функціонувала аж до Другої світової війни. До складу комісії ввійшли видатні науковці-професори та практики. Комісія створила для кодифікації основних галузей права секції, які мали право залучати до своєї праці експертів і консультантів [2, с. 87–89]. Перший склад комісії був призначений начальником держави Ю. Пілсудським 22 серпня 1919 р. [3, с. 54].

Таким чином, науковці і практики були покликані згрупувати та запровадити в життя кримінальне законодавство, яке б відповідало вимогам часу та потребам суспільних відносин.

Першим президентом комісії був призначений професор Ягеллонського університету Францішек Ксавері Феріх, який помер 1928 р., а на його місце 1932 р. прийшов голова Найвищого суду Богдан Погорецький. Віце-президентами комісії були призначені професор Ернест Тілля із Львівського уні-

верситету, Станіслав Буковецький із Генеральної прокуратури у Варшаві та адвокат із Познані Людвик Ціхович [4, с. 7].

Фактично комісія розпочала свою роботу 30 вересня 1919 р. Того ж дня всі члени комісії приїхали до Кракова, де в житловому будинку професор Ф. Феріха відбулося пленарне вступне засідання. Інавгурація та урочисте засідання комісії відбулося 10 листопада 1919 р. у Королівському замку у Варшаві [3, с. 55]. Комісія поділялася на два основні відділи: законодавства кримінального і цивільного, а ті, у свою чергу, – на секції з матеріального і процесуального права.

На першому засіданні відділу кодифікації кримінального законодавства 12 листопада 1919 р. у приміщенні Найвищого суду шляхом таємного голосування головою відділу було обрано Ф. Новодворського, віце-головою – Ю. Макаревича, секретарем – А. Могільницького [5, с. 2].

Будучи промотором усієї складної роботи з кодифікації кримінального законодавства, Ю. Макаревич на пропозицію В. Маковського, якій передували професійні дебати відділу, вже 13 листопада 1919 р. представив для обговорення перелік програмних питань до загальної частини проекту кодексу кримінального права, при цьому, як визнавав сам автор, перелік питань охопив далеко не всі проблеми загальної частини майбутнього кримінального кодексу [5, с. 5].

Наведений перелік програмних питань Ю. Макаревича був предметом широкої і принципової дискусії на пленарних засіданнях відділу 17, 18, 19, 20, 21, 22 і 23 січня 1920 р. Протоколи дискусії містяться на 220 сторінках друкованого тексту [5, с. 23–242].

Актуальними питаннями, на думку професора Ю. Макаревича, були ті, що стосувались групування у проекті кодексу злочинів, їх поділ, підхід до поняття вини, також наголошувалось на тому, що кожен член комісії має визначитись із відповідним логічним та послідовним обґрунтуванням позицій стосовно охоплення новим кодексом складів злочинів, які містяться у додаткових законах.

Так, фактично після трьох з'їздів (листопад 1919 р., січень 1920 р. та травень 1920 р.) відділу (секції) кримінального права основна частина засад загальної частини кримінального кодексу була сформульована та оголошена, у наступних місяцях завершено роботу над іншими загальними засадами [6, с. 110].

У 1922 р. Ю. Макаревич друкує окремою книжкою, яка складається із двох частин (перша – проект загальної частини кримінального кодексу, друга – міркування учених і практичних працівників щодо тих чи інших артикулів проекту), свій вступний проект загальної частини кримінального кодексу як результат наполегливої роботи з кодифікації протягом 1919–1920 рр. [7].

Високий рівень контролю, який був у формі численних відгуків теоретиків кримінального права і практичних працівників, неодноразово змушував членів Кодифікаційної комісії повертатися до обговорення питань, з яких уже раніше було досягнуто певного рішення.

Робота над систематизацією, яка визначається як діяльність з упорядкування та вдосконалення нормативного матеріалу шляхом його зовнішньої та внутрішньої обробки з метою підтримання системності законодавства і забезпечення суб'єктів права необхідною нормативно-правовою інформацією, підвищення поінформованості громадян та розвитку правової держави [8, с. 156], яка здійснювалась з метою удосконалення та впорядкування змісту і форми законодавства зведенням усіх чинних нормативно-правових актів у цілісну, внутрішню і зовнішню узгоджену систему, завершилась прийняттям у 1932 р. Кримінального кодексу Польщі, який у науковій літературі називають Кримінальним кодексом Ю. Макаревича.

Незважаючи на те, що до трактувань, опосередкованого дослідження, характеристики положень кодексу вдавались немало вітчизняних науковців, останні лише констатували факт його існування, або ж зосереджували свої дослідження на окремих проблемах такого в контексті інших наукових питань державно-правового розвитку на західноукраїнських землях у складі міжвоєнної Польщі, тому великої спадщини, яка б стосувалась системи кримінальних покарань, передбачених КК Польщі 1932 р., та його загалом, немає, що цілком обґрунтовано надає йому статус одного з найменш досліджених нормативно-правових актів, що діяли на українських землях першої половини ХХ ст.

Остаточний проект Кримінального кодексу було прийнято 14 вересня 1931 р. і передано міністру юстиції. Кодекс введено в дію указом президента від 11 липня 1932 р. [9, с. 487–488].

У польському Кримінальному кодексі були реалізовані найважливіші засади тогочасного кримінального права – «без закону немає ні злочину, ні покарання» (*nullum crimen, nulla poena sine lege*), формальна рівність перед законом і гуманізм. Кримінальна відповідальність набувала суб'єктивного характеру і була індивідуалізована. Крім покарання, передбачалися запобіжні заходи (лікувальні заклади для психічно хворих, наркоманів, алкоголіків та примусові для тих, хто уникає роботи, рецидивістів, професійних злочинців) – нові сучасні засоби захисту суспільства від тяжких злочинів [10, с. 280].

Злочином вважалася дія, заборонена законом. Закон не мав зворотної дії (*lex retro non agit*). Злочини поділялися на дві категорії: тяжкі злочини – «*zbrodnie*» (ув'язнення понад п'ять років або смертна кара) та проступки – «*występki*» (ув'язнення строком до п'яти років, арешт понад три місяці або штраф понад 3 тис. злотих) [11, с. 126].

Покарання поділяли на основні (страта (смертна кара, яка виконувалась через повішення), ув'язнення (від шести місяців до 15 років), арешт (тиждень – п'ять років), штраф (від 5 до 200 тис. злотих) [12, с. 40]) та додаткові (позбавлення громадянських, почесних, професійних, батьківських, опікунських прав, конфіскація майна та зброї), що було визначено у статтях 37 і 44 Кодексу.

Кодекс надавав судді свободу у визначенні міри покарання, окреслюючи її межі. У окремих випадках допускалося пом'якшення або обтяження покарання.

Із французького права була запозичена засада щодо давності переслідування та запроваджена інституція припинення кримінального переслідування за строком давності [10, с. 280].

За основною ідеєю кодексу злочин трактувався як соціальне явище, що виникає з умов життя особистості [13, с. 107].

Польський Кримінальний кодекс нараховував 42 розділи і 295 статей, з яких 203 належали до Спеціальної частини. Складався із Загальної (16 розділів) та Спеціальної (26 розділів) частин [14].

Розділи позначались римськими цифрами, а статті арабськими. Об'єднання статей у розділи відбувалось на підставі родового об'єкта (групи цінностей, на які посягає злочин) злочину.

У Загальній частині йдеться про засади кримінальної відповідальності, намір учинити злочин, підбурювання і допомогу в його здійсненні, види покарань, умовне засудження, умовне звільнення, покарання неповнолітніх, давність, пояснення формулювань, зв'язок із спеціальними законами.

Так, кримінальній відповідальності за ст. 1 Кодексу підлягав той, хто вчинив заборонений акт (дію) під загрозою покарання відповідно до чинного законодавства в момент його вчинення.

Загальна частина складалася з таких розділів.

Розділ I. Межі сили кримінального закону (статті 1–11).

Розділ II. Принципи відповідальності (статті 12–23).

Розділ III стосується спроб, намірів (замахів) (статті 23–25).

Розділ IV. Підбурювання і пособництво (статті 26–30).

Розділ V. Збіг злочинів і положень закону (статті 31–36).

Розділ VI містить положення про основні покарання (статті 37–43).

Розділ VII. Додаткові покарання (статті 44–53).

Розділ VIII. Вимірювання покарання (статті 54–60).

Розділ IX. Виконання умовного покарання (статті 61–64).

Розділ X. Умовне звільнення (статті 65–68).

Розділ XI. Неповнолітні (статті 69–78).

Розділ XII. Засоби забезпечення (статті 79–85).

Розділ XIII. Строки давності (статті 86–89).

Розділ XIV. Розмиті переконання (стаття 90).

Розділ XV. Пояснення виражень закону (стаття 91).

Розділ XVI. Зв'язок Загальної частини із спеціальними законами (стаття 92).

Спеціальна частина (Особлива) складалася з таких розділів.

Розділ XVII. Злочини проти держави (статті 93–98).

Розділ XVIII. Злочини проти зовнішніх інтересів держави та міжнародних відносин (статті 99–113).

Розділ XIX. Публічні злочини (статті 114–117).

Розділ XX. Злочини проти виборчих прав (статті 118–124).

Розділ XXI. Злочини проти влади та уряду (статті 125–139).

Розділ XXII. Неправдиві свідчення (статті 140–142).

Розділ XXIII. Злочини проти здійснення правосуддя (статті 143–149).

Розділ XXIV. Злочини стосовно звільнення осіб, позбавлених волі (статті 150–151).

Розділ XXV. Злочини проти громадського порядку (статті 152–171).

Розділ XXVI. Злочини проти релігійних почуттів (статті 172–174).

Розділ XXVII. Злочини, які стосуються підробки грошей, цінних паперів, урядових знаків (статті 175–186).

Розділ XXVIII. Злочини щодо документів (статті 187–194).

Розділ XXIX. Злочини проти сімейного стану та ідентичності (статті 195–196).

Розділ XXX. Злочини про шлюб (статті 197–198).

Розділ XXXI. Злочини проти догляду та нагляду (статті 199–202).

Розділ XXXII. Проституція (статті 203–213).

Розділ XXXIII. Злочини проти суспільної безпеки (статті 214–222).

Розділ XXXIV. Злочини проти пристроїв загального призначення (статті 223–224).

Розділ XXXV. Злочини проти життя і здоров'я (статті 225–247).

Розділ XXXVI. Злочини проти свободи (волі) (статті 248–252).

Розділ XXXVII. Злочини стосовно порушення таємниці (статті 253–254).

Розділ XXXVIII. Наклепи (статті 255–256).

Розділ XXXIX. Злочини проти власності (статті 257–272).

Розділ XL. Злочини на шкоду кредиторам (статті 273–285).

Розділ XLI. Службові злочини (статті 286–293).

Розділ XLII. Прикінцеві положення (статті 294–295).

У подальших працях буде розглянуто більш докладно положення Кодексу, які стосуються основних та додаткових покарань.

Особлива частина виокремлювала поділ правопорушень на злочини та провини. Злочини каралися позбавленням волі від 5 років і більше – аж до смертної кари; провини – позбавленням волі до 5 років, арештом до 3 місяців або штрафом понад 3 тис. злотих [14].

Закріплюючи положення, пов'язані зі штрафами, на думку Ю. Макаревича, кодекс мав урахувати два моменти: 1) потрібно було уникати покарання, пов'язаного з позбавленням волі, у максимально широкому колі випадків скоєння злочинів невеликої тяжкості; 2) забезпечені люди могли не відчувати негативного матеріального впливу у разі призначення штрафу у невеликому розмірі [15, с. 133].

Треба звернути увагу на те, що не всі члени відділу Кодифікаційної комісії погоджувались із чіт-

кими та глибоко обґрунтованими поглядами, які враховували світову практику і ставлення законодавців різних європейських держав, Ю. Макаревича на роль смертної кари у проекті нового Кодексу. Зокрема, А. Могільницький визнав, що за виняткових обставин покарання у вигляді смертної кари потрібне як засіб боротьби держави з надзвичайно небезпечними злочинцями та вважав смертну кару допустимою лише у певних винятках, коли можливість її застосування буде зумовлена законом щодо злочину, вчиненого за надзвичайних обставин [5, с. 147–148].

Вступивши в законну силу 01 вересня 1932 р. Кримінальний кодекс і закон про правопорушення, який урегулював питання дрібних (адміністративних) провин й відповідальність за них [16, 17, 18], було уніфіковано положення про злочини і правопорушення на території Польщі.

Принцип кримінальної відповідальності, який був закладений ще у проекті Кодексу та на якому він був увесь побудований, становив гарантії дотримання прав громадян, а також був підтверджений двома конституціями («Березневою» 17 березня 1921 р. і «Квітневою» від 16 січня 1935 р.).

Кодекс визначав, що не підлягають відповідальності самі психічні процеси особи (людини), доки такі не виразились у її поведінці, крім цього, не настає відповідальність за поведінку, яка в часі її застосування не була кримінальною караною.

Покарання є результатом та наслідком злочинної дії, отже, вини, яка поділяється на намір і нерозсудливість, побудована на теорії волі. Вину не завжди можна покласти на злочинця, наприклад, за відсутності здорового глузду (неосудності – нерівноважений психічний стан, недостатність віку), який перевіряється за допомогою психологічних, психіатричних та змішаних методів. У разі осудності та обмеженої осудності вина має бути доведена.

Не підлягали покаранню неповнолітні, винятки стосувались злочинів із проникненням, тому у таких випадках суд застосовував лише виховні заходи або поміщував у виправному закладі. У виправному закладі згідно із статтею 72 Кодексу неповнолітній залишався до досягнення 21 року.

Під час визначення міри покарання у вигляді штрафу суд неодмінно враховував майнове становище винного (стаття 56).

Суд, перш ніж призначити покарання, повинен був розглянути всі фактичні обставини конкретного злочину, перевірити санкції, встановлені для нього, порівняти тип і розмір покарання, вплив обтяжуючих і пом'якшуючих обставин, узяти до уваги наявність рецидиву, співучасті, наміри особи та додаткові покарання. На цій підставі суддя повинен вибрати закон, який буде відповідати стану справ та буде корисним для злочинця. Заборонялось застосування одночасно двох законів.

Висновки. Кодифікацію кримінального права, яка була проведена в Польщі в 1919–1932 рр. та закінчилась прийняттям відповідного акта – Кримінального кодексу Польщі 1932 р., з упевненістю

можна назвати успішною. Сучасні історики права вважають, що методологія, якою керувалася Кодифікаційна комісія у міжвоєнний період, заслуговує на глибоке вивчення сучасниками і може сприяти ширшому усвідомленню нового рівня суспільно-правової свідомості. Польський Кримінальний кодекс

1932 р. закріплював поділ злочинів на дві категорії: тяжкі злочини та проступки. Злочином вважалася дія, заборонена законом. Проаналізувавши положення Кодексу, можемо зробити висновок про те, що його норми були прогресивними і покликаними формувати правове суспільство.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Кульчицький В.С. Історія держави і права України : [підруч. для студ. вищ. навч. закл.] / В.С. Кульчицький, Б.Й. Тищик. – К. : Ін Юре, 2008. – 624 с.
2. Lityński A. Początek prac nad kodeksem karnym II Rzeczypospolitej (wsiedemdziesiąt rocznicę powołania Komisji Kodyfikacyjnej) / A. Lityński // Państwo i Prawo. – 1989. – Nr. 11. – S. 87–97.
3. Grodziecki S. Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej / S. Grodziecki // Czasopismo Prawno-Historyczne. – 1981. – T. XXXIII. – Z. 1. – S. 47–48.
4. Гришук В.К. Професор Юлій Макаревич – промотор кодифікації кримінального законодавства Польщі 1919–1932 рр. / В.К. Гришук, І.Е. Гловацький.
5. Komisja Kodyfikacyjna Rzeczypospolitej Polskiej. Wydział Karny. Sekcja prawa karnego. – T. 1. – Z. 1. – Warszawa – Lwow, 1921. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bibliotekacyfrowa.pl/dlibra/docmetadata?id=40945&from=publication>.
6. Lityński A. Wydział karny Komisji Kodyfikacyjnej II Rzeczypospolitej (Dzieje prac nad częścią ogólną kodeksu karnego) / A. Lityński. – Katowice, 1991. – 150 s.
7. Makarewicz J. Ustawa karna. (Człgsc ogólna). Projekt wstępny / J. Makarewicz. – Lwow, 1922. – Z. 4–6.
8. Баранов В.М. Систематизация нормативно-правовых актов / В.М. Баранов, Т.Н. Рахманина, З.М. Сырых. – Н. Новгород : Бекар, 1993. – 212 с.
9. Бардах Ю. История государства и права Польши / Ю. Бардах, Б. Леснодорский, М. Пиетрчак. – М. : Юрид. лит-ра, 1980. – 560 с.
10. Borkowska-Bagienska E. Historia prawa sądowego: zarys wykładu / E. Borkowska-Bagienska, B. Lesinski. – Poznan : Ars Boni et Aequi, 1995. – 304 s.
11. Cwik W. Prawo sądow w Polsce do 1939 r. : [zarys wykładu] / W. Cwik, T. Opas. – Rzeszów : Fosze, 1999. – 136 s.
12. Бардах Ю. История государства и права Польши / Ю. Бардах, Б. Леснодорский, М. Пиетрчак. – М. : Юрид. лит-ра, 1980. – 560 с.
13. Jurek P. Historia państwa i prawa polskiego / P. Jurek. – Wrocław : Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 1988. – 147 s.
14. Kodeks Makarawicza [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://pl.wikipedia.org/wiki/KodeksMakarawicza>.
15. Kodeks Karny i Prawo o wykroczeniach z komentarzem i orzecnictwem Sądu Najwyższego do dnia 1 stycznia 1939 roku / opracowali Jerzy Nisenson i Mieczysław Siewierski, Prokuratorzy Sądu Najwyższego. – Warszawa : Nakładem Gazety Administracji i Policji Państwowej, 1939. – 365 s.
16. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 lipca 1932 r. Kodeks karny // DzURP. – 1932. – Nr. 60. – Poz. 571.
17. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 lipca 1932 r. Prawo o wykroczeniach // DZURP. – 1932. – Nr. 60. – Poz. 572.
18. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 11 lipca 1932 r. o przepisach wprowadzające Kodeks Karny i prawo o wykroczeniach // DzURP. – 1932. – Nr. 60. – Poz. 573.